

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 1515/2025
20.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници по тужби тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Светлана Амицић Нађ, адвокат у ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Анкица Мишков, адвокат у ..., ради издржавања супружника, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 475/24 од 18.09.2024. године, у седници већа одржаној 20.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

Ревизија тужиље **СЕ УСВАЈА, ПРЕИНАЧУЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 475/24 од 18.09.2024. године и пресуда Основног суда у Сомбору 10П2 262/23 од 09.04.2024. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени ББ из ... да тужиљи АА из ... плаћа месечно новчани износ од 20.000,00 динара почев од дана подношења тужбе 11.01.2021. године до 31.05.2022. године, до 10. у месецу за текући месец, заостале рате одједном, уплатом на текући рачун тужиље број ... који се води код „Ванса ...“ АД Београд, са законском затезном каматом од доспећа сваког појединачног износа до исплате, у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде, док трошкове првостепеног и другостепеног поступка сноси свака странка своје.

Обавезује се тужени да тужиљи накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 27.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности одлуке до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде.

Образложење

Основни суд у Сомбору је донео пресуду 10П2 262/23 дана 09.04.2024. године којом је одбио тужбени захтев тужиље да се обавезе тужени да тужиљи плаћа месечно новчани износ од 20.000,00 динара, почев од дана подношења тужбе 11.01.2021. године до 31.05.2022. године, до 10. у месецу за текући месец, заостале рате одједном, уплатом на текући рачун тужиље број ... који се води код „Ванса ...“ АД Београд, са законском затезном каматом од дана доспећа сваког појединачног износа до исплате; одбио захтев да се тужени обавезе да тужиљи накнади трошкове парничног поступка са

законском затезном каматом од дана извршности до коначне исплате и решио да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Апелациони суд у Новом Саду је донео пресуду Гж2 475/24 од 18.09.2024. године, којом је одбио жалбе парничних странака и потврдио пресуду Основног суда у Сомбору П2 262/23 од 09.04.2024. године, те одбио захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је изјавила дозвољену и благовремену ревизију, којом пресуду побија због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао испитао побијану пресуду по одредби члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/2011 ... 10/2023 – др. Закон) и закључио да је ревизија тужиље основана, јер је побијана правноснажна пресуда донета погрешном применом материјалног права.

Побијана пресуда је донета без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Тужбеним захтевом тужиља тражи да се тужени, њен бивши супруг, обавезе да јој за период од 11.01.2021. године до 31.05.2022. године, плати износе од 20.000,00 динара, до 10. у месецу за текући месец, заостале рате одједном, са законским затезним каматама од дана доспећа сваког појединачног износа до исплате, на име издржавања тужиље као супружника. Побијана правноснажна пресуда којом је одбијен тужбени захтев заснована је на чињеничном стању кога је утврдио првостепени суд, према којем су парничне странке бивши супружници, који су брак закључили 1992. године, а брак је разведен 29.01.2021. године, с тим што је тужени пре окончања бракоразводне парнице напустио заједницу живота парничних странака. Тужиља је рођена 1968. године, по занимању је дипломирани инжењер У периоду на који се односи захтев за издржавање је била незапослена, живела је сама у кући која се води на имену њеног бившег супруга, овде туженог. Од престанка брачне заједнице тужиљи су финансијски помагали њени родитељи и пријатељица, отац јој је давао половину пензије у износу од 20.000,00 динара, поред тога ју је помагао и у измирењу трошкова за одржавање објекта, ангажовање адвоката и других егзистенцијалних трошкова. Тужиља се дошколовала како би могла обављати послове ... инспектора, али није успела да добије тај посао. Има здравствених проблема због којих јој је утврђен први степен тешкоћа и препрека у раду, те има статус особе са инвалидитетом која се запошљава под општим условима, стим што је способна за послове који не захтевају подизање и преношење терета тежег од 5kg, рад у дуготрајном принудном положају кичменог стуба, лошим микроклиматским условима, те је способна за послове у оквиру своје струке без теренског рада, административног типа, који се обављају у канцеларији. У периоду од 22.12.2021. године до 21.09.2022. године тужиља је примала новчану социјалну помоћ у месечном износу од 9.115,00 динара. За време примања социјалне помоћи је била ослобођена 50% трошкова воде, на годину дана била је ослобођена плаћања комуналија, на једном бројилу била је ослобођена око 20% потрошене струје. У предметном периоду, према чињеницама утврђеним од стране првостепеног суда,

тужиља је плаћала трошкове СББ услуге у износу од 4.000,00 динара, за лекове је трошила од 5.000,00 до 10.000,00 динара, у зависности од терапије коју пије у ком месецу, дакле просечно 7.500,00 динара, а за исхрану и остале трошкове као што је хигијена, у утуженом периоду било је потребно око 20.000,00 динара месечно. Трошкови струје су зими већи због грејања на струју и износили су око 6.000,00 до 7.000,00 динара, док су лети нижи. Ипак, судови закључују да су укупни расходи тужиље у утуженом периоду износили 20.000,00 динара. Првостепени суд је закључио да је тужиља тиме што је остваривала новчану социјалну помоћ у износу од 9.115,00 динара и новчану помоћ од оца у износу од 20.000,00 динара, имала на располагању укупно 29.115,00 динара месечно, у време када су њене месечне потребе износиле 20.000,00 динара. Стога је првостепени суд становишта да је тужиља у утуженом периоду имала довољно средстава за издржавање, те је не сматра лицем које би могло остварити право на супружанско издржавање у смислу одредаба члана 151. Породичног закона. Месечна накнада за издржавање лица, односно корисника на породичном смештају за месец март, како је утврдио првостепени суд, износи 45.604,00 динара. Другостепени суд је прихватио закључак првостепеног суда да је стандард туженог у утуженом периоду био већи од стандарда тужиље, али да је јасно да је укупним износом од 29.115,00 динара, тужиља могла да подмири трошкове који су износили 20.000,00 динара. Надаље, утврђено је да је тужиља и у периоду на кога се односи тужбени захтев, поседовала стан у Новом Саду у којем је тада живео заједнички син парничних странака, са којим тужиља није имала добру комуникацију па је добила и забрану приласка сину 20.10.2021. године. Тужиља је против сина исходовала пресуду 25.02.2022. године, којом је он обавезан да јој преда посед стана, као власнику, након чега се и иселио из стана у мају 2022. године, до када је тужиља и поставила тужбени захтев за супружанско издржавање у односу на туженог. Судови сматрају нејасним из ког разлога тужиља тужбу ради предаје поседа против сина није предузела раније, на који начин би свакако била у могућности да продајом те непокретности или њеним издавањем у закуп себи обезбеди средства за издржавање. Првостепени суд је утврдио да је предмет доказивања у поступку брачне тековине и порекло средстава од којих је купљен стан у Новом Саду који се води на имену тужиље.

Тужени је рођен 1961. године, по занимању је дипломирани ..., до 01.03.2023. године је био запослен у „... осигурању Србија“ АДО Београд, раније је био директор филијале у ..., а од 21.04.2021. године је на позицији менаџера за неживотно осигурање. За период од јануара 2021. године до јануара 2022. године, остварио је просечно нето 126.358,92 динара месечно, с тим што му је зарада била различита од месеца до месеца, због могућности провизије. Док је био директор филијале добијао је зараду са бонусом, а од како више није директор није у систему годишњих бонуса. Надаље, утврђено је да је тужени, уписани власник куће у којој живи тужиља, до септембра 2021. године закључно плаћао основне трошкове, првенствено за струју, изношење смећа и воду за кућу у која је тужиља остала да живи. Тужени је финансирао школовање сина странака, школарином која на годишњем нивоу износи 1.550,00 евра и са додатним трошковима од 700 евра годишње због пренетих испита из претходне школске године у текућу, што је просечно годишње 187,50 евра месечно. Сину је давао и џепарац од 8.000,00 до 10.000,00 динара месечно и отприлике толико и за храну, за време утуженог периода (што износи око 20.000,00 динара месечно). Од напуштања заједнице живота са тужиљом, живи код своје сестре где не плаћа рачуне, али купује

намирнице за потребе припреме хране. Од тужиле је преузео возило. Отплаћује кредит код банке у месечним ануитетима од око 24.200,00 динара, за кућу коју су странке купиле за време трајања брачне заједнице и која је продата 2019. године. Тужени је подмиривао и режијске трошкове за стан у Новом Саду у којем је живео син странака, а од иселења сина плаћа станарину за стан у закупу у коме син живи у Новом Саду. Остали услови под којима странке живе након маја 2022. године, су утврђени, али нису од значаја за одлуку о праву тужиле на супружанско издржавање од туженог и на висину месечног издржавања у предметном периоду.

Према утврђеним чињеницама, другостепени суд је прихватио одлуку првостепеног суда о одбијању тужбеног захтева за правилну, налазећи да се не може сматрати лицем у смислу одредбе члана 151. Породичног закона тужилца које би могло остваривати право на издржавање од супружника, јер је имала довољно средстава за издржавање тиме што је остваривала месечне приходе од 29.115,00 динара, на описани начин, и што је имала на свом имену стан у Новом Саду, кога је могла продати и тако обезбедити потребна новчана средства.

Врховни суд закључује да је правноснажна пресуда погрешна, донета је погрешном применом материјалног права, одредаба Породичног закона из члана 151., на утврђене чињенице, из којих је делом од стране судова изведен погрешан чињеничноправни закључак.

Као прво, погрешан је чињенични закључак судова о потребама тужиле на месечном нивоу у предметном периоду. Из утврђених чињеница никако не произлази закључак да су месечне потребе тужиле износиле укупно по 20.000,00 динара, већ збрајањем износа трошкова о којима је тужилца сведочила, од 4.000,00 за СББ, у просеку 7.500,00 динара за лекове, те, како је утврђено, за исхрану и остале трошкове, као што је хигијена око 20.000,00 динара месечно, произлази за правилан закључак о месечним потребама од 31.500,00 динара. Затим, никако се не може узети да је приход који је тужилца остваривала и новчана помоћ коју је добијала од оца, у износу од 20.000,00 динара, и према тој, новчаној помоћи, рачунати њене могућности, односно укупне приходе за подмиривање њених елементарних животних потреба. За приход који је тужилца стајао на располагању и то у периоду од 22.12.2021. године, дакле не од подношења тужбе, па до краја предметног периода може се узети износ који је тужилца примала на име социјалне помоћи од 9.115,00 динара, и по одбитку тог прихода остаје износ њених животних потреба од преко 20.000,00 динара, за који тужилца није имала редовне приходе. Погрешно судови узимају за релевантну чињеницу да се на тужилино име у предметном периоду водио стан у Новом Саду, при оцени њених расположивих средстава за издржавање. У том стану је у предметном периоду живео син парничних странака, што се мора сматрати доприносом тужиле за издржавање заједничног детета, као место његовог становања. У наредном периоду тужени за станарину издваја 150 евра месечно. Дакле, не може се приписати тужилци у пропуст да прибави средства за своје издржавање то што је доприносила издржавању детета, тиме што је он живео у стану који се води на њено име. Осим тога, из утврђених чињеница произилази да се странке споре о својини на стану, па је предмет друге парнице расправљање порекла средстава од којих је стан купљен. То указује да није тужилца једина била власна да располаже станом у предметном периоду. У сваком случају,

утврђена је чињеница да она од тог стана није остваривала приходе у периоду за који тражи од туженог супружничко издржавање.

Одредбама члана 151. Породичног закона, супружник који нема довољно средстава за издржавање, а неспособан је за рад или је незапослен, има право на издржавање од другог супружника сразмерно његовим могућностима. Нема право на издржавање супружник ако би прихватање његовог захтева за издржавање представљало очигледну неправду за другог супружника. Према одредби члана 160. Породичног закона, издржавање се одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања. Потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значаја за одређивање издржавања. Могућности дужника издржавања зависе од његових пригода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавеза да издржава друга лица и других околности од значаја за одређивање издржавања. Према члану 163. став 2. ПЗ, издржавање супружника после престанка брака не може трајати дуже од пет година, осим изузетно. Према одредби члана 155. Породичног закона, пунолетно дете које је неспособно за рад, а нема довољно средстава за издржавање, има право на издржавање од родитеља све док такво стање траје. Међутим, супружник остварује право на издржавање првенствено од другог супружника (члан 166. став 1. ПЗ).

Према утврђеним и сагледаним чињеницама на начин како је изнето, испуњени су услови из одредбе члана 151. Породичног закона да се тужени обавезе да тужиљи за предметни период исплати по 20.000,00 динара месечно, на име издржавања тужиље као супружника, јер она у то време није имала довољно средстава за издржавање а била је незапослена, при чему тако одмерен износ издржавања није у несразмери са могућностима туженог. Имајући у виду да у том периоду тужени није издвајао за станарину сину, већ је од зараде која је месечно у просеку износила 126.358,92 динара, за издржавање и школовање сина издвајао 187,50 евра месечно и 20.000,00 динара, да је плаћао кредит од 24.200,00 динара, после опредељених месечних трошкова туженом преостаје још око 66.000,00 динара. Суд има у виду да у том периоду тужени није имао трошкове за своје становање, осим трошкова исхране њега и сестре код које је живео, те да јесте обезбеђивао делом трошкове становања тужиље у кући која јесте на његовом имену. Ипак, сразмерно је могућностима туженог издвајање на које је обавезан овом пресудом, од 20.000,00 динара месечно за нужно издржавање тужиље која у том периоду није била запослена. Прихватање таквог захтева за издржавање не представља неправду за туженог према утврђеним чињеницама.

Са свега изнетог је Врховни суд преиначио другостепену и првостепену пресуду на темељу изнете примене материјалног права, на основу одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Одлука о трошковима парничног поступка донета је по одредби члана 165. став 2. Закона о парничном поступку, тако што је тужени обавезан да тужиљи накнади трошкове поступка по ревизији, према опредељеном захтеву тужиље, применом важеће адвокатске тарифе, у износу од 27.000,00 динара. Остале трошкове,

првостепеног и другостепеног поступка сноси свака странка своје, о чему је Врховни суд одлучио применом одредбе члана 153. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић